

Het charter van Kortenberg (27 september 1312)

Overgenomen uit H.P.H. Camps, Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312, nr. 883.

In den name des Vaeder, Soens ende sHeileghs Gheests, swels ane roepen es goet beghinsel, beter middel ende dbeste endsel.

Wij Jan bi der gratiën Gods hertoghe van Lothrike, van Brabant ende van Limborch, aneroepende de hulpe sVaeder, Soens ende sHeileghs Gheests, anesiende ende begherende de zalecheit onser vorderen ende oec de zalecheit van ons, van onsen hojr ende onser nacomelinghe ende de noet, proffit ende ghemeine nutscap ende orbore van al onsen lande ende onser liede ghemeinlec, rike ende aerme, omme volcomene redene te doene ende te volghene met dogheden, alle aercheit achter ghelaten, ende sunderlinghe omme de gheonstecheit ende de ghetrouwe dienste die onse liede van onsen lande altoes hebben ghedaen onsen vorderen ende ons, ende dien wij hopen dat si altoes vortane doen seien, hebben onsen lieden ende onsen lande ghemeinlec ghegheven, mechtech ende volcomen ons sins ende onser redenen, met deliberatien ende met volcomenen ende ripen rade, ende met ghemeinen ende vollen ghevolghe, ende gheven te houdene ende te ghebrukene ewelec vortane alle de 20 pointe ende articlen ende elc sunderlinghe die hier naer bescreven staen; dat es te verstaene :

Eerstwaerf dat wij, noch onse hojr, noch onse nacomelinghe nemmermeer binnen onsen lande settinghe no bede nemen en seien, hensij omme ocoison van ridderscape, van huweleke ochte van ghevangnesse, ende die bede sal men also weselec nemen dat niemen van onsen lieden mede ghequetst no verlaeden en si.

Vort selen wij houden ende setten al onse lant te wette ende te vonnesse ende onsen lieden riken ende aermen wet ende vonnesse doen ghelijc dat de brieve spreken diere op ghemaect sijn, ende in manieren dat men de selve brieve van den vonnessen met goeden ripen rade versien sal; ochte enech point der in es dat te beterne es ocht te suaer in eneghen dinghen onsen lieden ende onsen lande, dat men dat altoes beteren ende verlichten sal metten rade der goeder liede van onsen lande ende metten ghenen die men daer toe kiezen ende ordeneren sal, ghelijc dat hier naer bescreven es.

Vort selen wij onse hojr ende onse nacomelinghe alle onse vrie stade houden in harre vriheiden ende rechte die sij harebracht hebben, ende houden ende handelen de goede liede van den staden na drecht van eiker stat van allen dinghen, ende daer boven niet werken noch laten werken in engheerre manieren.

Vort selen wij ende onse nacomelinghe bi ghemeinen rade van onsen lande kiezen binnen lants viere ridderen, de orborlecste ende de vroetste die men vinden mach omme slands orbore, ende drie goede liede van Louene, drie goede liede van Brussele, enen goeden man vant Antwerpen, enen van sHertoghen bosche, enen van Thienen ende enen van Leewe, ende dese die aldus gecoren worden seien comen ende vergaderen te Cortemberghe van drien weken te drien weken, end seien mechtech sijn, de welke macht wij hem gheven vor ons ende onse nacomelinghe, te verhoerne ende te wetene, ochte enech ghebrec es in den lande van eneghen dinghen alse van den punten die hier voreghescreven sijn ochte hier namaels ghevallen moghe, in wat manieren dat sij ochte gheschien mach, ende volle macht hebben van onsen wegghen ende onser nacomelinghe altoes alle dese dinghe te versiene ende te verbeterne, ende alle andre goede dinghe te makene ende te ordenerne op hare beste na den orbore ons ende ons lands, ende dat si daer mede doen ende ordeneren seien dat dat vast ende ghestaede blive sonder nemmermeer daer jeghen te doene ochte te comene van onsen wegghen ochte onser nacomelinghe in engheerre manieren.

Ende vort, ware dat sake dat enech van den vorgheiden viere ridderen ochte van den andren goeden lieden die hier toe seien ghecoren worden van live te doede ghinghe ochte niet orborlec en ware te desen dinghen, dat men dan enen andren kiezen ende setten sal in sine stat bi rade van den andren ende der goeder liede van den lande al te Cortemberghe.

Ende dese riddren ende goede liede die hier toe seien ghecoren worden, seien sueren op de heileghen ende op de heileghe evangeliën dat si ons ende onsen nacomelinghen ende allen den lieden van onsen lande, rike ende aerme, wale bewaren seien naest hare macht ende eiken houden in sinen rechte, ende recht geschien doen na hare beste.

Ende ware dat sake dat de ridderen ende goede liede vorghezeit te Cortemberghe eneghe dinghe makeden, visierden ochte ordenerden, ende wij ochte onse nacomelinghe ochte el yemen die dinghe ochte enech daer af braken ochte niet houden en wouden, so consenteren wij ende willen vor ons ende vor onse nacomelinghe dat men binnen onsen lande engeen vonnesse segghen noch dienst doen en sal, tote ane der stont dat men die dinghe hilde ende geschien dade, ghelijc dat si daer ghemaect ende gheordinert seien sijn.

Ende alle dese dinghe vorghezeit van pointe te pointe ghelijc dat si hier vore ghescreven sijn, gheloven wij bi trouwen ende sueren hant ten heyleghen op de heileghe evangeliën vor ons, vor onse hoer ende nacomelinghe omme nutscap ende proffit ons ende ons lands ende onser liede ghemeinlec van onsen lande ewelec vast ende ghestade te houdene ende te doene houden, sonder nemmermeer daer jeghen te comene bi ons no bi onse hoer ochte nacomelinghe no bi niemen el, ende dat wij nemmermeer no onse nacomelinghe no niemen van onsen weggen subtilheit, const, wech ochte engien soeken en seien noch pinen te vindene, daer wij mede hier jeghen comen mochten in enegher manieren.

Ende omme de meerre sekerheit ende eweleke vestinghe van desen dinghen so bidden wij, bevelen ende heeten alle onse baronen van onsen lande, ridderen, beide banerache ende andren, ende allen wie sij sijn die herscap hebben ende houden binnen onsen lande, ende de goede lieden van onsen staden, grote ende deine, ende manense op de trouwe ende de hulde die sij ons sculdech sijn dat si alle de vorghezoemde dinghe van pointe te pointe, ghelijc dat wise vore hebben gheloft, te houdene ende op alselken heet alsoe wire toe ghedaen hebben gheloven te houdene vor hem ende vor hare nacomelinghe ewelec vast ende ghestade.

Vort bidden wij, bevelen ende heeten alle de vorghezoemde die nu sijn ende wesen seien ten tide op de trouwe ende de hulde vorghezeit, waert dat wij, onse hoer ochte onse nacomelinghe jeghen de dinghe ende de pointe vorghezoemt in al ochte in deele comen wouden ochte die breken in enegher manieren, dat si ons no onse hoer noch onsen nacomelinghen enghenen dienst noch hulpe en doen no onderdanech en sijn, tote an dier stont dat wij ghebetert hadden ende doen beteren ende op rechten alle de broken diere toe gheschiet waren, in den stat ende der vormen ghelijc dat de dinghe ende de pointe vorghezoemt boven ghescreven ende verclaert sijn.

Ende ware dat sake dat enech van onsen baronen, ridderen, banerache ochte andre ochte el yemen die herscap onder ons houdt ochte liede van onsen staden die nu sijn ochte ten tide wesen seien enech van desen vorghezoemden punten breken wouden ochte daer jeghen quamen in enegher manieren ochte daer jeghen comen wouden, die hebben wij al nu ghelijc dan vor ons, vor onse hoer ende nacomelinghe vor onwettech ende vor onghetrouwe, ende die vortane te enghenen orconscapen no te wette no te vonnesse te staene.

Vort bidden wij, bevelen, heeten ende maenen alle onsen baronen, riddren, knapen ende liede van onsen staden op de trouwe hulde ende heet vorghezoemt dat si ewelec alle de dinghe ende pointe vorghezeit ende elc sunderlinghe deen den andren houden doen met eendrechtheiden ende daer toe helpen met erachte ende met machte, waert datter iemen jeghen quame ochte comen woude in enegher manieren.

Ende alle dese dinghe ende pointe vorghezeit ende elc bi hem ewelec van ons, van onse hoer ende nacomelinghe te houdene ghelijc dat vore ghescreven es ewelec vast ende ghestade, daer toe verbinden wij ons, onse hoer ende nacomelinghe, ende renuncieren ende vertien vor ons ende vor onse nacomelinghe alle dier dinghe beide van faite ende van rechte, in general ende in special, die ons ochte onsen nacomelinghen helpen mochten ochte in staden staen jeghen dese letteren ende daer dese jeghenwardeghe lettren in al ochte in deele hare cracht ochte hare virtut verliesen mochten in enegher manieren.

Ende in orconscapen, vestinghen ende eweleker ghedinkenessen van alien desen dinghen die hier vore bescreven sijn so hebben wij Jan, bi der gratiën Gods hertoghe vorghezoemt, dese jeghenwardeghe letteren beseghelt met onsen seghele, ende bidden vriendelec ende erenstelec onsen lieven ghetrouweghen, minen here Gerarde grave van Ghuleke, minen here Reynoude here van Valkenborch ende van Monioye, minen here Florence here van Mechelne, minen here Gherarde here van Dyest, borchgrave van Antwerpen, minen here Rasse here van Liedekerke ende van Breda,

minen here Gherarde here van Horne, minen here Arnoude here van Wesemale, marscalc van Brabant, minen here Arnoude van Wesemale here van Berghen, Heinrike van Louene, Phil(ipse) grave van Vianen, here van Grimberg(hen), Phil(ipse) here van Rumste, Wouter here van Edenghen, min here Heinr(ike) here van Duffle ende van Ghele, mijn here Goessine van Godsenhoue, minen here Philipse van Liedekerke, here van Doluenhout, min here Jan Berthout die men heet van Berlaer, here van Keerberghe, minen here Willemen here van Cranendonc, minen here Heinr(ike) Camerlinc van Heuerle, minen here Janne here van Sombrefte, minen here Gherarde van Quakebeke, minen here Godeuerde sinen broeder, riddren, minen here Daniele van Bochout, riddre, minen here Gherarde here van Herlaer, minen here Rasse van Grauen, riddre, minen here Jan Miewe onsen broeder, here van Wauere ende van Donghelberghe, minen here Amoude van Helbeke, riddre, minen here Arnoude Lombard van Ysche, minen here Willemen van Boulter, riddre, minen here Robbrechte van Ghore, riddre, minen here Gherlacke van den Bosche, riddre, minen here Henrike van Meldert. riddre, minen here Janne van Radsenhoue den houden, minen here Janne van Radsenhoue den jonghen, minen here Carle van der Rivieren, minen here Janne van Ophem, minen (here) Jacoppe van Gentines, riddren, Janne here van Augimont ende van Waelhem, Gherarde here van Marbays ende borchgrave van Brussele, Gherarde here van Ghete, Lodewijc van Lummele, voght van Haspegouwe, here van Chaumont, Willem here van Rotselaer, Alard here van Reuie, Robbrecht van Asche, Gherarde van Aa, ende onsen lieven lieden van onsen staden ende van onsen vriheiden van onsen lande, dats te wetene van Louene, van Brussele, van Antwerpen, van sHertoghen bosche, van Thienen, van Leewe, van Nieuwe, van Gheldenake, van Liere, van Herenthals, van Turnhout, van Hanut, van Viluorden, van der Vuren, van Ysche, van Merchtene ende van der Capellen, dat si hare seghele hanghen metten onsen an dese jeghenwardeghe letteren in kennessen der waerheit ende in ghestedecheiden ende eweleker vestinghen van alle den dinghen ende pointen vorgheseght.

Ende wij Gherard grave van Ghuleke, Reynoud here van Valkenborch ende van Monioye, Florens Berthout here van Mechelne, Gherard here van Diest, borchgrave van Antwerpen, Rasse here van Liedekerke ende van Breeda, Gherard here van Home, Arnoud here van Wesemale, marscalc van Brabant, Arnoud van Wesemale here van Berghen, Heinric van Louene, Philips grave van Vianen, Philips here van Rumst, Woutre here van Edenghen, Heinr(ike) here van Duffle ende van Ghele, Goessin here van Godsenhoue, Philips van Liedekerke here van Huluenhout, Jan Berthout die men heet van Berlaer, here van Keerberghe, Willem here van Cranendonc, Heinric Camerlinc here van Heuerle, Jan here van Sombrefte, Gherard van Quakebeke, Godeuert sijn broeder, Daniel van Bochout, riddren, Gherard here van Herlaer, Rasse van Grauen, riddre, Jan Mieuwe here van Wauere ende van Donghelberghe, Arnoud van Helbeke, Arnoud Lombard van Ysche, Willem van Boulter, Robbrecht van Ghore, Gherlac van den Bosche, Heinric van Meldert, Jan van Radsenhoue doude, Jan van Radsenhoue de jonghe, Carie van der Rivieren, Jan van Ophem, Jacop van Genetines, riddren, Jan here van Augimont ende van Walhem, Gherard here van Ghete, Lodewijc van Lummele, voght van Haspegouwe, here van Chaumont, Willem here van Rotslaer, Alard van Reuie, Robbrecht van Asche, Gherard van Aa, ende wij scepenen ende raet van den vorgheoemden staeden ende vriheiden van Brabant, mids beden, gheheete ende bevelen ons liefs heren shertoghen vorgheoemt, gheloven met trouwen ende op de hulde die wij onsen vorgheoemden here sculdech sijn alle de dinghe ende de pointe vorgheoemt ewelec te houdene vast ende ghestade, ghelijc dat se onse here vorgheoemt (heeft gheloft te houdene), ende ons heet ende bevelt te houdene. Ende in orconscapen hier af ende in eweleker ghedinkenessen ende ghestedecheit van allen desen dinghen mids ons heren bede, heetene ende bevelen so hebben wij onse seghele metten sinen ghehanghen an dese jeghewardeghe letteren in kennessen der waerheit.

Ende wij Jan hertoghe vorgheoemt en willen niet, al waert dat an dese letteren een seghel ochte meer ghebraken van den ghenen die hier vore ghenoeemt sijn, dat daer omme dese letteren hare cracht Verliesen in neghenen van haren pointen, noch in engheerre manieren ghemindert sijn, maer wij willen dat dese lettren in allen haren pointen in harre cracht ende in harre voire virtut bliven, ghelijc dat alle de seghele van allen den ghenen diere vorgheoemt sijn der ane ghehanghen waren. Ende gheloven op onsen heet vorgheoemt, waere van eneghen pointe vorgheoemt iet te lettel

ghedaen ochte datter iet ane ghebrake te doene, dat wij dat ochte onse nacomelinghe altoes voldoen seien waer bi dat al de dinghe vorghenoemt in eweleker ghestedecheiden bliven ende bliven seien. Dese lettren waren ghemaect int jaer van der incarnatien ons Heren alse men screef M CCC ende tueleve, in de maent van septembre, swoensdaghes vor sente Baefs dach.